

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) โดยศึกษาเฉพาะทีมสุขภาพ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการควบคุมโรคไข้เลือดออกของอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ได้แก่ สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล) โดยทำการศึกษาในระหว่างเดือนมิถุนายน 2553 - กันยายน 2553

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ

1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำสถานีอนามัยในเขตอำเภอพร้าว 16 แห่ง จำนวน 39 คน
2. สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพร้าว (ได้แก่ สมาชิกสภา อบต./เทศบาลตำบล) จำนวน 218 คน ซึ่งอำเภอพร้าวมีหมู่บ้านทั้งสิ้นจำนวน 109 หมู่บ้าน และแต่ละหมู่บ้านจะมีสมาชิกสภา อบต./เทศบาลตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน
3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตอำเภอพร้าว จำนวน 1,547 คน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้การเลือกแบบจำเพาะเจาะจง โดยเลือกจาก

1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำสถานีอนามัยในเขตอำเภอพร้าว 16 แห่ง จำนวน 39 คน
2. สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพร้าว (ได้แก่ สมาชิกสภา อบต./เทศบาลตำบล) จำนวน 109 หมู่บ้าน เลือกกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 1 คน รวม 109 คน
3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคไข้เลือดออก เลือกกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 1 คน จำนวน 109 หมู่บ้าน รวม 109 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยเครื่องมือการศึกษา ได้จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามครอบคลุม 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงาน และข้อมูลการใช้สารเคมี ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด และปลายเปิด

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีในการควบคุมโรคไข้เลือดออก ลักษณะข้อคำถามเป็นปรนัยมี 4 คำตอบ คือ ก ข ค และ ง โดยตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิด ให้ 0 คะแนน และใช้ทฤษฎีการแบ่งระดับของ Best, 1997 ในการแบ่งระดับความรู้ เป็นดังนี้

ต่ำกว่า 70%	หมายถึง	ระดับความรู้ต่ำ
70-79%	หมายถึง	ระดับความรู้ปานกลาง
80% ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับความรู้สูง

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการใช้สารเคมีในการควบคุมโรคไข้เลือดออก ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) ได้ใช้วิธีการวัดของ Likert โดยปรับปรุงจากระดับการวัดทัศนคติ 5 ระดับ เป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ แบ่งเป็น 2 ด้านคือ ข้อความเชิงบวก (Favorable) และข้อความเชิงลบ (Unfavorable) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก	เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ให้	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ให้	1	คะแนน

ข้อคำถามเชิงลบ	เห็นด้วย	ให้	1	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ให้	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน

ใช้ทฤษฎีการแบ่งระดับของ Best, 1997 ในการแบ่งระดับทัศนคติ เป็นดังนี้

<Mean – SD.	หมายถึง	ระดับทัศนคติที่ไม่ดี
ระหว่าง Mean-S.D. กับ Mean+S.D.	หมายถึง	ระดับทัศนคติปานกลาง
>Mean+SD.	หมายถึง	ระดับทัศนคติที่ดี

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีในการควบคุมโรคไข้เลือดออก ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) ได้ใช้วิธีการวัดของ Likert โดยปรับปรุงจากระดับการวัดพฤติกรรมการปฏิบัติตน 5 ระดับ เป็น 3 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ไม่เคยปฏิบัติ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือข้อความเชิงบวก (Favorable) และข้อความเชิงลบ (Unfavorable) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อความเชิงบวก	เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ให้	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ให้	1	คะแนน
ข้อความเชิงลบ	เห็นด้วย	ให้	1	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ให้	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน

ใช้ทฤษฎีการแบ่งระดับของ Best, 1997 ในการแบ่งระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตน เป็นดังนี้

<Mean – SD.	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง
ระหว่าง Mean-S.D. กับ Mean+S.D.	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมปานกลาง
>Mean+SD.	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมที่ถูกต้อง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงด้านเนื้อหาของเครื่องมือ (Content validity) การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพฤติกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการควบคุมโรคไข้เลือดออก เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับทีมสุขภาพของอำเภอเชียงดาว ซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานด้านการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในชุมชนใกล้เคียงกัน จำนวนรวม 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาทดสอบเพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยหาความเชื่อมั่นของความรู้ด้วยวิธี คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) สำหรับทัศนคติ และพฤติกรรมหาความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่ามีความเชื่อมั่นหรือเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลในระหว่างเดือนมิถุนายน 2553 - กันยายน 2553 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายอำเภอพร้าว เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษานำหนังสือเข้าพบนายอำเภอพร้าว และประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ที่ลงไปเก็บข้อมูล
3. แจ้งผู้นำชุมชนทราบและขอความร่วมมือถึงการเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่
4. จัดแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามทราบ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ ข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับส่วนบุคคลและไม่มีผลใดๆ ทั้งสิ้น
5. เก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการอ่านแบบสอบถามและตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
6. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัสตามตัวแปรที่กำหนด จากนั้นประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการพรรณนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีกระบวนการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยการขออนุมัติคณะกรรมการจริยธรรมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และขออนุญาตนายอำเภอพร้าวก่อนทำการศึกษา และก่อนทำการศึกษาข้อมูล ผู้ศึกษาได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบทุกประเด็น เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการศึกษา

ด้วยความสมัครใจอย่างไม่มีการบังคับด้วยวิธีใดๆ พร้อมกันนั้นก็ได้อธิบายให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่าง
มีสิทธิที่จะไม่ให้ข้อมูลหากไม่สบายใจ และสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้ทุกเมื่อหาก
ต้องการ โดยจะไม่มีผลเสียใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ
โดยมีการใช้รหัสแทนชื่อจริง ข้อมูลที่ได้มานำมาใช้เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved